

## Euroopa eestlaste laululaager kuldses Prahhas

Käesoleva aasta sügisene Euroopa Eestlaste Koori laululaager toimus 15.–17. oktoobrini Tšehhi pealinnas Prahhas. 2006. aastal loodud Euroopa eestlaste koor ühendab väljaspool Eestit Euroopas elavate eestlaste huvisid laulu kaudu. Koori idee pärineb tänase projektikoori juhatusest eesotsas koorivanema Mare Rahkema ja dirigent Kalev Lindaliga (vt [www.eestikoor.eu](http://www.eestikoor.eu)). Esimene eesmärk oli osavõtt nii 2008./2009. aastal toimuvast ESTOst ja üldlalupeost Tallinnas 2009. aastal. Pärast laulupidu otsustati jätkata kooskäimist ja koosmusitseerimist, et oma tegevuse kaudu tutvustada kodumaal väljaspool Eestit elavate eestlaste tegemisi ning näidata eesti laulukultuuri asukohamaades. Esinetud on suvistel eestlaste suurkogunemistel Saksamaal, Sangastes ja Kanadas, Varbusel ja Rootsis, Belgias ja Uma Pidol ning mitmel korral ka Inglismaal Cattohorpe Manori rahvapeol. Täna on Euroopa eestlaste koori idee leidnud järgimist, näiteks segakoor Soomes (Iseseisvalt Laulu Lõõritavate Eestlaste Rühmitus Helsingis nimega Siller) ja eestlaste koor Inglismaal Londonis (dirigent Reet Kromel).

Osalejate geograafilise hajususe tõttu vaid mõnel korral aastas kohtuvatele lauljatele on paaripäevane kokkusaamine väga tööine. Asukohamaadest on esindatud Saksamaa, Holland, Belgia, Šveits, Inglismaa, Prantsusmaa, Soome, Tšehhi ja Eesti. Euroopa eestlaste koori liikmed tegutsevad mitmel alal. On õpetajaid, arste ja õdesid, insenere, mitut sorti ettevõtjaid, euroametnikke, aga ka endine baleriin, kes nüüd töötab rahvusvaheliste suhete alal ning väikeste lastega kodus olijaid. Koori töö on planeeritud pikalt ette ning regulaarne harjutamine ja kooskäimine toimub laululaagrite vormis. Traditsiooniks on saanud kokkutulekud jaanuari viimasel nädalavahetusel ja oktoobris, üldjuhul Annabergi lossis Saksamaal. Kevadine laager toimub kas Düsseldorfis Euroopa päeval või Brüsseli “mini-Euroopas”, suvine laululaager Eestis või mõnel muul maal suvisel eestlaste suurkogunemisel.

Tšehhis elavate eestlaste arv on kaduvväike (ametlikult on siin registreeritud umbes 40 pideva elamisloaga eestlast) ja kuigi Euroopa eestlaste kooris laulab ainult üks Tšehhis elav eestlanna, otsustati laululaager teha Tšehhi Eesti klubi kutsel Prahhas. Et kevadeks polnud veel selge, kas koor oleks arvuliselt võimeline andma Prahhas kolme kontserti, ühines laululaagriga ka Euroopa Eestlaste Koori asutajadirigent Kalev Lindal koos Haaslava Meeskoori topeltkvartetiga Väike Punt (vt [www.hame.ee](http://www.hame.ee)). Oktoobriks selgus siiski, et tulijaid on ligikaudu kuuekümne ümber.

Praha laululaager oli ainulaadne eelkõige selle tõttu, et pärast harjutusi anti täispikk kontsert. Koos eesti kooriga laulis mõnda eestikeelset laulu kohalik lastekoor Rolnička. Sellele lisandusid ametliku eriloaga esinemised vabas õhus, mille kavatsus oli Eesti koorimuusika kuldvare.

Laululaagri proovid toimusid kahel päeval U Vodarny klubis, kus Tšehhi Eesti klubil on ennegi üritusi olnud. Lauljatele meeldivaks üllatuseks oli klubi tšehhist tegevdirektor isiklikult valmis kirjutanud isegi eestikeelse menüü.

Esimene, laupäevane kontsert toimus erilises kohas: tuntud Praha lossi kolmandal õuel (presidendi lossi vastus). Kell 15.30 kõlas Praha Víti kiriku kuldses kaare all Eesti koorimuusika raudvara, mille pidulikkus sundis möödameinijaid seisatama ja laulu kuulama. Kontserdi üks südamlikke hetki oli kohtumine vanema Saksamaal elava härrasmehega. Kui vanahärra oli öelnud, kui head mälestused olid tal jäänud

Eestist, palus koori dirigent Kalev Lindal Haaslava meestel esitada vanahärra auks mitu tuntud saksakeelset laulu.

Õhtusele esinemisele püha Jaani kirikus eelnes proov kohaliku laste segakoori Rolničkaga, mis on ennegi esitanud Tšehhi-Eesti klubi tähtsamatel üritustel Eesti hümnid ja laule. Dirigent Kalev Lindal tutvustas kuulajatele iga eesti laulu. Peab mainima, et on äärmiselt huvitav selgitada teises keeles, mida tähendab näiteks “Kaera-Jaan” või “Targa rehealune”. Ka see kontsert võeti soojalt vastu. Lisapalu esitas nii koor kui ka Väike Punt. Kontserdile järgnes koosviibimine Vlatava jõel asuvas Manese klubis, kuhu tuli koori laulmist kuulama ka äsja ametisse asunud EV suursaadik Tšehhi Vabariigis.

Tšehhimaal ollakse esinemislubade andmisega väga ranged. Juba pool aastat ette tellis Tšehhi-Eesti klubi liige Jana Tomsova (Eestimaal tuntud filmi “Karu süda” produtsent) esinemiskohad. Nii nagu Praha lossiski, oli ka Praha Raekoja platsil, kus toimus pühapäeva pärastlõunal kolmas ja viimane Euroopa eestlaste koori esinemine, vaja eriluba koos kellaaja ja täpse asukohaga, kinnitatud vastava institutsiooni pitsati ja allkirjaga. Rahvast oli raeplatsi Orloj kella löömist kuulamas murdu ja kontsert võeti hästi vastu.

Unustada ei saa ka traditsiooniks saanud nn vaba aja laulmisi rahvamuusikast džässini. Sedagi said Tšehhi pealinlased kuulda nii Vltava jõel sõitvas laevas, kui ka Prahas asuvas Šveigi kõrtsis U Kalicha.

Tundub, et kõige kirjeldamisel jääb sõnadest väheks aga kirja panema peab, sest ka vähestest mälukildudest on abi, et hoida osalejate ühtekuulumist, tekitada kõrvalseisjates “tahan ka” tunnet või siis tõestada omal tagasihoidlikul moel, et väliseesti värk ei olegi nii veider kui “päriseestlastele” paistab ning Eesti kultuur õitseb ka kodust kaugel täies ilus. Teavad ju kooris lauljad paremini kui keegi teine, miks “Ta lendab mesipuu poole” lauldes hääl värisema hakkab ja silmanurka pisara asemel suisa tulvavesi koguneb.

Iivi Zájedová Prahast

Euroopa Eestlaste koori ja Tšehhi–Eesti klubi liige

## Akadeemilises Rahvaluule Seltsis

**30. septembril** toimunud ARSi koosolek pühendati Eesti Rahvaluule Arhiivi kauaaegsele juhatajale Ellen Liivile, kes sai samal päeval 80-aastaseks. Ettekande pidas Daniel Sävborg (Stockholmi ülikooli kirjandusteaduste doktor 1997, TÜ skandinavistika professor): *Scandinavian folk legends and Icelandic sagas*.

Esitleti *Keele ja Kirjanduse* folkloristika erinumbrist 8–9/2010 Tartu Ülikooli ja Eesti Kirjandusmuuseumi uurijate värske töödega (koostaja Ülo Valk, TÜ) ning Eesti Rahvaluule Arhiivi vanemteaduri Mall Hiimäe raamatut *Pühad ja argised ajad rahvakalendris* (Varrak, Eesti Kirjandusmuuseum, 2010).

**28. oktoobril** toimus kirjandusmuuseumis Eesti Kultuurkapitali toel seltsi kogumiskonverents “Osalus+vaatlus+salvestus”. Tähelepanu all olid teabe edasikandmise ja talletamise traditsioonilised vormid – osalus ja kogemus, õppimine ja õpetamine.